podatki.biz
INFORMACJIE DLA PODATNIKÓW MAŁYCH I DUŻYCH

www.podatki.biz

07.11.2019

Kto jest, a kto nie jest zobowiązany do wystawienia faktury

Ustawa o VAT wskazuje rodzaje transakcji, których dokonanie będzie oznaczało dla podatnika obowiązek wystawienia faktury. Mowa tutaj o:

1) sprzedaży, a także dostawie towarów i świadczeniu usług, które będą dokonywane przez podatnika posiadającego na terytorium kraju siedzibę działalności gospodarczej lub stałe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej, z którego dokonywane są te czynności, a w razie braku na terytorium kraju siedziby działalności gospodarczej oraz stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej – posiadającego na terytorium kraju stałe miejsce zamieszkania albo zwykłe miejsce pobytu, z którego dokonywane będą te czynności, w przypadku gdy miejscem świadczenia będzie terytorium:

- państwa członkowskiego inne niż terytorium kraju, a osobą zobowiązaną do zapłaty podatku od wartości dodanej będzie nabywca towaru lub usługobiorca, i faktura dokumentująca te czynności nie będzie wystawiana przez tego nabywcę lub usługobiorcę w imieniu i na rzecz podatnika,
- państwa trzeciego;

Co istotne, dostawa towarów i świadczenie usług, o których mowa, muszą być dokonywane przez podatnika na rzecz innego podatnika podatku, podatku od wartości dodanej lub podatku o podobnym charakterze lub na rzecz osoby prawnej niebędącej podatnikiem.

Prościej rzecz ujmując - fakturowaniu podlega sprzedaż dokonana w Polsce na rzecz innego podatnika, w odniesieniu do której odpowiedzialnym za opodatkowanie tej transakcji jest kupujący towar bądź usługę. Sytuacja taka ma miejsce w szczególności w razie dokonywania przez podatników świadczenia usług, co do których zastosowanie znajdzie art. 28b ustawy.

Zobrazujmy to przykładem.

Jeśli polski podatnik świadczy usługę na rzecz niemieckiego podatnika i jest to usługa, w odniesieniu do której miejsce świadczenia będziemy określać zgodnie z art. 28b ustawy (tj. zobowiązanym do opodatkowania tej usługi będzie usługobiorca), to polski podatnik zastosuje polskie przepisy dotyczące fakturowania. Będzie tak jednak pod warunkiem, że podatnicy nie zawrą porozumienia o wystawianiu faktur przez usługobiorcę.

---

2) sprzedaży wysyłkowej z terytorium kraju i sprzedaży wysyłkowej na terytorium kraju;

> **Uwaga!**
>
> Z powyższych punktów wynika, że obowiązek wystawienia faktury w obrocie krajowym (z wyjątkiem sprzedaży wysyłkowej) dotyczyć będzie czynności dokonywanych na rzecz innych podatników, podatników podatku od wartości dodanej lub podatku o podobnym charakterze oraz osób prawnych niebędących podatnikami.

3) wewnątrzwspólnotowej dostawie towarów na rzecz podmiotu innego niż wskazany w pkt 1 (WDT nowego środka transportu);

4) otrzymaniu całości lub części zapłaty przed dokonaniem czynności, o których mowa w pkt 1 i 2, z wyjątkiem przypadku, gdy zapłata dotyczy wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów lub czynności, dla których obowiązek podatkowy powstaje zgodnie z art. 19a ust. 5 pkt 4 ustawy.

Z punktu 4 wynika, że otrzymanie całości lub części zapłaty przed dokonaniem czynności:

a) dostaw energii elektrycznej, cieplnej lub chłodniczej oraz gazu przewodowego,

b) świadczenia usług:

- telekomunikacyjnych i radiokomunikacyjnych,
- wymienionych w poz. 140–153, 174 i 175 załącznika nr 3 do ustawy,
- najmu, dzierżawy, leasingu lub usług o podobnym charakterze,
- ochrony osób oraz usług ochrony, dozoru i przechowywania mienia,
- stałej obsługi prawnej i biurowej,
- dystrybucji energii elektrycznej, cieplnej lub chłodniczej oraz gazu przewodowego,

  z wyjątkiem usług, do których stosuje się art. 28b, stanowiących import usług

– nie rodzi obowiązku wystawienia faktury.

Kto nie jest zobowiązany do wystawienia faktury

Jak już wiemy, ustawa o VAT nakazuje podatnikom dokonującym sprzedaży wystawiać faktury. Podatnikami VAT co do zasady są podmioty wykonujące działalność gospodarczą, o której mowa w art. 15 ustawy. To z kolei oznaczałoby, że wszystkie podmioty wykonujące działalność gospodarczą zobowiązane są do wystawienia faktury.

Taka sytuacja miałaby miejsce, gdyby nie zapis art. 106b ust. 2 ustawy, zgodnie z którym podatnik nie będzie obowiązany do wystawienia faktury w odniesieniu do sprzedaży zwolnionej z podatku na podstawie art. 43 ust. 1, art. 113 ust. 1 i 9 lub przepisów wydanych zgodnie z art. 82 ust. 3.

Brzmienie przepisu nie wskazuje na absolutny zakaz wystawiania faktur przez tych podatników. Nie posługuje się bowiem zwrotem „nie wystawia", ale „nie będzie obowiązany do wystawienia". Zatem fakt udokumentowania sprzedaży zwolnionej z podatku fakturą pozostawia się woli podatnika.

Pamiętać musimy tylko o pewnych zasadach obowiązujących przy wystawianiu takich faktur (przede wszystkim chodzi o ich treść).

Z wyjaśnień Ministerstwa Finansów

"Zgodnie z art. 106b ust. 2 ustawy o VAT podatnik nie jest zobowiązany do wystawienia faktury w odniesieniu do sprzedaży zwolnionej od podatku od towarów i usług, o której mowa w art. 43, art. 113 ustawy oraz w przepisach wykonawczych do ustawy.

Jednak na żądanie nabywcy podatnik ten ma obowiązek wystawienia faktury, jeżeli żądanie zostało zgłoszone w terminie 3 miesięcy, licząc od końca miesiąca, w którym dostarczono towar lub wykonano usługę (art. 106b ust. 3 pkt 2 ww. ustawy).

W świetle przepisu art. 2 pkt 31 ww. ustawy faktura to dokument w formie papierowej lub w formie elektronicznej zawierający dane wymagane ustawą i przepisami wydanymi na jej podstawie.

W rozporządzeniu Ministra Finansów z 3 grudnia 2013 r. w sprawie wystawiania faktur określono dla faktury dokumentującej czynności zwolnione zakres danych, które powinna zawierać (§ 3 pkt 1–3 rozporządzenia).

W związku z tym, że obecne przepisy nie nakładają obowiązku oznaczania wystawianego dokumentu nazwą „faktura", podatnik zwolniony od podatku od towarów i usług jest zobowiązany wystawić dokument, który zgodnie z ww. przepisami zawiera dane wymagane dla faktury.

Dokument taki będzie również uznawany za fakturę w rozumieniu ww. ustawy, niezależnie od tego, czy zostanie nazwany „rachunkiem" czy „fakturą". Wskazane byłoby jednak nazywać wystawiany dokument „fakturą".

Podatnik dokumentujący czynność zwolnioną podlega przepisom ustawy o VAT dotyczącym faktur i nie mają do niego zastosowania przepisy ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, dotyczące wystawiania rachunków.

Przepisy ustawy o VAT mają też zastosowanie, jeśli podatnik dobrowolnie (bez żądania nabywcy) zdecyduje się wystawić fakturę dokumentującą czynność zwolnioną od podatku od towarów i usług.

Podstawa prawna:

Art. 2, 106a, 106b, 106i ustawy VAT

Art. 87 Ordynacji podatkowej

Krzysztof Kaźmierski

Zapraszamy na rozpoczynający się wkrótce mikro e-kurs: Fakturowanie VAT